

♦ NARODNI DOM MARIBOR ♦
**KONCERTNA 70
POSLOVALNICA**
SEZONA 2015/2016

orkestrski cikel
1. abonmajski koncert

18. 9. 2015 ob 19.30
Dvorana Union, Maribor

V sodelovanju s

**Festival
Maribor**

dem
dravna elektrarna maribor
Generalni pokrovitelj
Orkestrskega cikla

Orkester Festivala Maribor

Richard Tognetti vodja in solo violina

Nathan Braude viola

Polina Lešenko klavir

Zaključni koncert Festivala Maribor 2015: Oba

Spored

Nina Šenk (1982)

Chant za godalni orkester

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Sinfonia concertante za violino, violo in orkester v Es-duru, K 364 (320d)

1. Allegro maestoso
2. Andante
3. Presto

* * *

Frédéric Chopin (1810–1849)

Andante spianato in Velika briljantna poloneza za klavir in orkester v Es-duru, op. 22

1. Andante spianato
2. Velika briljantna poloneza

Wolfgang Amadeus Mozart

Simfonija št. 25 v g-molu, K 183/173dB

1. Allegro con brio
2. Andante
3. Menuetto e Trio
4. Allegro

*Spoštovano občinstvo, dragi prijatelji glasbe, pričujoči koncert v koprodukciji Narodnega doma Maribor in Festivala Maribor predstavlja zaokrožitev letošnjega festivala, kjer smo iz najrazličnejših pogledov in perspektiv osvetljevali glasbene mojstrovine v kontekstu letošnje osrednje teme, posvečene Ženski. Veliko vas je, obiskovalcev cikla Orkestrskih koncertov Narodnega doma Maribor, ki ste obenem redni obiskovalci festivalskih koncertov, zato vam naših večplastno sestavljenih programov, s katerimi obravnavamo izbrano tematiko in ustvarjamo rdečo nit ni potrebno posebej predstavljati. Tokratni program po izboru umetniškega vodje festivala **Richarda Tognettija** in nabor osrednjih protagonistov večera lahko razumemo kot kamenček v festivalskem mozaiku ali pa kot zaokroženo celoto, sintezo, oziroma zlitost moške in ženske ustvarjalnosti. K razmišljanju in refleksiji doživete ga pa vzpodbuja tudi spremni tekst **Aljaža Zupančiča**.*

Obilo glasbenih užitkov in hvala, ker ste z nami!

Brigita Pavlič

direktorica Festivala Maribor

Če fant dekle povabi na sladoled, je to lahko že prikrita oblika seksizma. Dekle je vendar »avtonomni posameznik«, ki si, ko to hoče, sladoled priskrbi sama. Zgredenost takšnih nazorov ni v skrbi za enakopravnost spolov, veliko bolj je problematično to, na kakšnih predpostavkah je takšen »radikalni« feminizem osnovan. »Avtonomni posameznik« je najprej teoretsko nevzdržen koncept, saj posameznik pred družbeno interakcijo sploh ne obstaja, ali, kot bi rekel Marx, človek je žival, ki se lahko osami le v družbi. Poleg tega koncepcija individuuma kot zaokrožene in vase zaprte substance zastopa poglavitni mehanizem neoliberalne ideologije, ki družbeni antagonizem individualizira in

ga transformira v osebni problem. Na koncu dobimo odgovornega posameznika, ki se od drugih ljudi ogradi v trdnjavo politično korektne tolerance, hkrati pa živi v stalnem občutku krivde, da je morebiti »šel predaleč«.

Že **Wolfgang Amadeus Mozart** je vedel, da se takšna liberalna svoboda ne izide in da se lahko prav v distanci tolerance skrivata največji prezir in hinavščina. Svoji sestrični 23. decembra 1778 med drugim piše:

»Pridite torej zares, moja špranja,
drugače bo en drek od sranja.
Potem vam bom v lastni visokostni osebi komplimentiral,
vam rit zaplombiral,
na roko vam bom dal kuška,
ustrelila mi bo ta zadnja puška,
nato vas bom še embrasiral,
vas spred in zad sklistiral,
vam dolg natanko vrnil,
ker mi ga ni trpeti,
korenjaško bom poskusil zapezdeti in –
mogoče tudi kaj podreti.
Zdaj pa adieu – angel moj, moje srce,
z boljô vas čakam že!«
(Prevod: Peter Weiss)

Mozartologi se na dolgo in široko sprašujejo, kako je možno, da je nekdo, ki je pisal takšno glasbo pisal takšna pisma, ne vprašajo pa se, če morda sami živijo v drugačnem, veliko bolj dolgočasnem času, ko je vsaka umazana šala prepovedana, čeprav je iz navedenega pisma očitno, da »dirty jokes« ne izključujejo najiskrenejšje ljubezni in da je Mozart svoji sestrični prav s svojim politično nekorektnim jezikom dal vedeti, da jo ima za sebi enako.

Pri Mozartovem glasbenem geniju v resnici ne moremo mimo njegovega straniščnega humorja in tudi *Sinfonia Concertante* (1779) je dokaz, da gresta pri perverzнем

Salzburžanu »nizko« in »visoko« še kako skupaj. Že orkestrski uvod je po eni strani sproščeno hudomušen (padajoči staccato), po drugi pa privzdignjeno ekspressiven (vzdigajoč se tremolo crescendo s trilčki). Solista nas nato pričakata še z dodatnim glasbenim materialom in kmalu postane jasno, da skladba ni osnovana toliko na simfoničnem, kolikor na koncertantnem principu. Vsak od protagonistov (solista, godala, oboi, rogova) namreč skuša sebe prikazati v najlepši luči, pri čemer je motivično bogastvo in posledična zajetna dolžina skladbe lahko tudi past – *Sinfonia Concertante* je eno od tistih del, ki lahko ob slabi izvedbi hitro postane dolgočasno. Jedro skladbe predstavlja molovski počasni stavek, ki razpolaga z izrazno globino Mozartovih poznejših del – mrtvaški ostinato iz začetka nas pelje vse do *Requiem*a, sledeči dvogovor violine in viole pa do duetov *Don Giovanni*a. Glede na to, kako logičen se zdi prehod v zafrkantsko ljubek finalni rondo, je še enkrat več kot potrjeno, kako zelo so Mozartova naspotja notranje povezana ter kako zelo mozartologi o Mozartu nimajo pojma.

V slogu totalitarne »trojke« bi Mozartu lahko »dali priporočila«, naj njegova *Sinfonia Concertante* svoji potratnosti nekoliko »zategne pas«, nasprotno pa bi lahko zelo pohvalili ekonomičnost *Simfonije št. 25* (1773). Na makroravni jo drži skupaj že vseprisotnost sinkopiranih ritmov, poleg tega pa najdemo še mnoge sorodnosti med tematskim materialom različnih stavkov. Tako lahko v izpeljavi uvodnega Allegra zaslišimo konturo prve polovice prve teme finala, močne družinske podobnosti pa najdemo tudi v Menuetu, katerega differentia specifica je tričetrtinski takt. Po drugi strani si *Mala g-mol simfonia s Sinfonio Concertante* deli krepko izraznost (mol, nenadne dinamične spremembe, veliki intervalni skoki, kromatika, emancipirana ne-godalska sekcija, ki ima svojih pet minut slave v pastoralnem Triu tretjega stavka), čeprav je po tretji tudi res, da globine njenega počasnega stavka ne do-

sega. A spet po četrty je treba vedeti, da je bil Mozart leta 1773 star komaj 17 let.

Že naslov *Andante spianato in velika briljantna poloneza* (1830/1834) nam nakaže, da Mozartove pokvarjenosti pri **Chopinu** ne bomo več našli. Poljski romantik je bil kot kaže introvertiran gospodič, ki je svoj intimni glasbeni prostor skrbno čuval pred vplivom zemeljskega in ki mu niti na misel ni prišlo, da bi napisal kaj takšnega kot *Leck Mich im Arsch*. Počasni uvod zaznamuje tipična Chopinova eleganca, ki visoko nad oblaki pretanjeno krmari med sladkostjo in bolečino. Polonezo herojsko naznanijo rogovi, sledi orkestrski tutti, a njegov oblubljalajoči crescendo se hitro konča in ponižno umakne pianistu. Chopinu pisanje za orkester pač ni ležalo, zato ni presenečenje, da so ostali glasbeniki na odru bolj kot ne prijazni natakarij solistove razkošne zabave. Ta grandiozno stopi na plesišče s temo, ki se v značilnem ritmu poloneze nato vrača z novim in novim nakitom v vse lepših preoblekah, med njimi pa drvijo briljantne F1 epizode.

Če je Chopinov op. 22 prava glasbena slaščičarna, pa je *Chant* (2013) **Nine Šenk** delo, ki nasprotno ničesar ne olepšuje – v prvi skladbi nocojšnjega programa nas mlada slovenska skladateljica brez pomislekov postavi direktno v razklani schönbergovski Angst, v katerem ni prostora za zbijanje šal. Vseeno se iz vrvenja freudovskega nezavednega, čeprav na začetku le v fragmentarni obliki, vendarle oglašajo tudi bolj blagovoznični toni – melodični utrinki gregorijanskega koral. Ti si skozi skladbo, ki je prepletena s trnjem kompozicijskih tehnik prve polovice 20. stoletja, postopoma utirajo pot na površje in na koncu, v partu violončela, cerkveni napev zazveni v izvirni podobi ter za nekaj zadnjih taktov razsvetli munchovsko pokrajino.

Aljaž Zupančič

Richard Tognetti

Richard Tognetti, avstralski violinist, skladatelj in dirigent, je umetniški direktor in vodja Avstralskega komornega orkestra. Študiral je na Glasbenem konservatoriju v Sydneyju, podiplomski študij pa nadaljeval pri mariborskem profesorju Igorju Ozimu na Konservatoriju v Bernu, kjer je leta 1989 med vsemi absolventi solisti dobil tudi prestižno nagrado Tschumi. Kasneje istega leta ga je odbor Avstralskega komornega orkestra imenoval za umetniškega vodjo in vodilno violino. Takrat je bil star samo 25 let, danes pa je že več kot 20 let umetniški vodja tega orkestra, ki se je v tem času uveljavil kot eden najkvalitetnejših komornih orkestrov sveta. The Times ga je oklical celo za »najboljši komorni orkester na planetu«. Od leta 2008 se kot umetniški vodja podpisuje pod Festival Maribor, prav tako pa je kreativni sodelavec za klasično glasbo pri Festivalu Melbourne.

Tognetti je mnogostranski violinist, izvajalec glasbe na starih, modernih in električnih inštrumentih. Poznan je tudi po priredbah skladb pomembnih skladateljev, kot so Janáček, Szymanowsky, Paganini, Beethoven, Ravel in Satie, kar je znatno razširilo repertoar Avstralskega komornega orkestra.

Kot direktor ali solist je Tognetti večkrat nastopil z Avstralskim komornim orkestrom in pomembnejšimi avstralskimi orkestri, kot je Sydneyjska filharmonija, s katero je leta 1998 izvedel avstralsko krstno izvedbo Ligetijevega *Koncerta za violino*.

Med vrhunce njegove kariere štejejo nastop na Sydneyjskem festivalu (kot dirigent Mozartove opere *Mitridate*) ter nastope s slovito ameriško Handel & Haydn Society, Hongkonško filharmonijo, Orkestrom luksemburških filharmonikov, Camerato Salzburg, Tapiola Sinfonietto ter Irskim in Nordijskim komornim orkestrom.

Sodeloval je s pisano družino številnih umetnikov; z glasbeniki Josephom Tawadrosom, Dawn Upshaw,

Jamesom Crabbom in Emmanuelom Pahudom, z igralcem Jackom Thompsonom, s pevci Petrom Garrettom, Neilom Finnom, Katie Noonan, Timom Friedmanom in Paulom Capsisom, s fotografoma Billom Hensonom in Jonom Frankom ter pesnikom in karikaturistom Michaelom Leunigom.

Preizkusil se je tudi kot so-skladatelj filmske glasbe za hollywoodski film *Gospodar in bojevnik*, kjer je obenem deloval kot tutor zvezdniku Russellu Crowu, in izvajalec nagrajene filmske glasbe. Soustvaril je tudi glasbo za film *Horrorscopes*. Leta 2008 je soustvaril dokumentarni film *Musica Surfica*, v katerem je tudi igral. Film je kot najboljši surferski film zmagal na številnih filmskih festivalih v Ameriki, Braziliji, Franciji in Južni Afriki.

Ob številnih zgoščenkah, ki jih je Tognetti posnel skupaj z Avstralskim komornim orkestrom, je za ABC Classics posnel Bachove solo Sonate in Partite. Posnetke so kritiki leta 2005 sprejeli z navdušenjem, leta 2006 pa so posnetki prejeli nagrado ARIA za najboljši album klasične glasbe. Zgoščenke z Bachovim violinskim opusom s spremljavo so izšle leto kasneje in bile 2007 prav tako nagrajene z nagrado ARIA za najboljši album klasične glasbe. Tognetti je posnel tudi serijo Mozartovih *Koncertov za violino* in Dvořakov *Koncert za violino*.

Kot strasten zagovornik glasbenega izobraževanja je v okviru Avstralskega komornega orkestra leta 2005 ustanovil izobraževalni program in program »Vzhajajoča glasbena zvezda«.

Kar tri prestižne avstralske univerze so Richardu Tognettiju podelile častni doktorat, avstralska vlada pa ga je leta 1999 nagradila z najvišjim državnim priznanjem »National Living Treasure«. Leta 2010 je bil imenovan za člana reda Avstralije.

Igra na violino Guarneri del Gesù iz leta 1743, ki mu jo je podaril anonimni avstralski donator.

Nathan Braude

Mlad belgijsko-izraelski violist Nathan Braude se hitro razvija v enega najbolj obetavnih violistov svoje generacije. Nastopil je na številnih svetovnih prestižnih koncertnih prizoriščih, vključno z dvorano Wigmore v Londonu, Théâtre de la Ville v Parizu, Concertgebouw v Amsterdamu in Palais des Beaux-Arts v Bruslju. Prav tako se je pojavil kot solist v številnih orkestrih, vključno z Bruseljsko filharmonijo, orkestrom National de Lille, filharmoničnim orkestrom Royal de Liege, simfoničnim orkestrom Vlaanderen, simfoničnim orkestrom iz Limburga, orkestrom Evropskih solistov Luksemburg itd. Nathan se je udeležil številnih festivalov, ki vključujejo »Projekt Martha Argerich« v Luganu, Festival Ravinia v Chicagu, Festival francoskega radia v Montpellierju in Festival Juventus, kjer je bil leta 2008 nominiran za nagrado. Od leta 2010 redno nastopa na recitalih skupaj s svojo ženo Polino Lešenko.

Dosedanji vrhunci njegove kariere obsegajo Bartokov *koncert za violo* in Paganinijevo *Veliko sonato za violo* s simfoničnim orkestrom iz Limburga, Berliozovo *Harold v Italiji* (Harold en Italie) z Bruseljsko filharmonijo pod taktirko dirigenta Michaela Tabachnika v Palais des Beaux-Arts v Bruslju, debije z recitali v Théâtre de la Ville v Parizu ter v Palais des Beaux Arts in številne komorne glasbene koncerte v dvorani Concertgebouw v Amsterdamu.

Njegov prvi posnetek za založbo Fuga Libera, z zbranimi deli za violo belgijskega skladatelja Josepha Jongena, je bil sprejet z odličnimi kritikami. Nathanovi nedavni posnetki vsebujejo Dvořakov *klavirski kvartet op. 87*, izdan pri založbi EMI Classics, kot del serij »Martha Argerich in prijatelji: v živo iz festivala Lugano 2012«. Septembra leta 2014 pa je bila za založbo Avanti classic izdana njegova prva zgoščenka z recitali, ki jo je posnel skupaj s Polino Lešenko.

Nathan poučuje na Kraljevem konservatoriju za glasbo v Ghentu, v Belgiji.

Igra violo Pietra Giovannija Mantegazza (Milano, 1772).

Polina Lešenko

Polina Lešenko se je rodila v Sankt Peterburgu in začela pod mentorstvom očeta pri šestih letih igrati klavir. Dve leti pozneje je kot solistka debitirala z Leningrajskim simfoničnim orkestrom v St. Peterburgu. Študirala je s Sergeijem Lešenkom, Vitalijem Margulisem, Pavlom Gililovim, Aleksandrom Rabinovičem-Barakovskim in Christopherjem Eltonom. Pri šestnajstih je z odliko diplomirala na Kraljevem konservatoriju v Bruslju.

Nastopila je v številnih pomembnih evropskih koncertnih dvoranah, med njimi so Barbican v Londonu, Gaveau v Parizu in dvorana Verdi v Milanu. Povabljena je bila na Fêtes musicales v Biarritzu, Chopinov festival na Poljskem, festival Villars v Švici, festival v mestu La Roque d'Anthéron, bordojski festival, Srečevališče Marthe Argerich v Beppuju (Japonska), imela je recitale v Bruslju, Strasbourgu, Anconi, Leedsu, Berlinu, Rheingauu, Luxembourg v Harrogatu. Februarja 2006 je debitirala s Halléjevim orkestrom. Kot komorna glasbenica redno nastopa s Christianom Polterom, Mišo Majskim, Markom Drobinskim, Ivryjem Gitlisom ter Renaudom in Gautierom Capuçonom. Njeni posnetki obsegajo solistično in komorno glasbo, izšli pa so pri založbah EMI Music in Pure Music.

V sezoni 2014/15 ob nastopih z orkestrom Polina Lešenko nastopa tudi na številnih recitalih s Patricijo Kopáčinskajo v dunajski Koncertni hiši, Concertgebouwu v Amsterdamu in v dvorani Wigmore, junija 2015 pa je z violončelistko Sol Gabetta nastopila na mednarodnem glasbenem festivalu v Istanbulu.

Leta 2003 je posnela svojo prvo zgoščenko za EMI v serijah 'Martha Argerich presents ...' z deli Liszta, Chopina, Kreislerja/Rahmaninova, Brahmsa in Bacha/Feinberga. Prav tako je za založbo Avantclassica, s katero ima pogodbo za snemanje, posnela odlično sprejeto zgoščenko komorne glasbe Prokofjeva z Martho Argerich, Christianom Poltero in Robyjem Lakatosem. Njena zgoščenska s posnetki recitalov predstavlja Lisztove skladbe, vključno s *Sonato v b-molu*. Izdana je bila maja 2007 s strani založbe Avantclassica. Zgoščenska je prejela številne nagrade. Pred kratkim je bil kot del serij »Martha Argerich in prijatelji v živo« izdan posnetek s Sekstetom Glinke, posnetim na festivalu v Luganu. Med leti 2009 in 2012 je Polina vodila mednarodni oddelek za klavir na Kraljevem kolidžu za glasbo in gledališče v Cardiffu. Od septembra 2013 je profesorica klavirja na Kraljevem konservatoriju v Antwerpnu (Belgija). Trenutno prebiva z družino v Bruslju.

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor: vsak delavnik od 10.00 do 17.00, v soboto od 9.00 do 12.00 ter uro pred vsako prireditvijo. **Dvorana Union:** uro pred vsako prireditvijo. • (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000, 040 744 122
• vstopnice@nd-mb.si • <http://nd-mb.kupikarto.si/> • Naklada: ??? izvodov • Brezplačen izvod

VEČER
RADIO CITY

Program je omogočila Mestna občina Maribor. Koncert je podprlo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

www.nd-mb.si

SI RADIO SI
Medijski pokrovitelj